

BELGISCHE SENAAT**ZITTING 1997-1998**

30 JUNI 1998

**Wetsontwerp betreffende
de rechterlijke inrichting in fiscale zaken**

AMENDEMENTEN (1)

Nr. 9 VAN DE HEER D'HOOGHE

Art. 8

Indit artikel de volgende wijzigingen aanbrengen :

- A) In het derde lid van het voorgestelde artikel 1385*decies* (nieuw) van het Gerechtelijk Wetboek, de tweede zin doen vervallen;
- B) Het laatste lid van het voorgestelde artikel 1385*decies* (nieuw) van het Gerechtelijk Wetboek, doen vervallen;
- C) Het tweede lid van het voorgestelde artikel 1385*undecies* (nieuw) van het Gerechtelijk Wetboek, vervangen als volgt :

« Voor de toepassing hiervan en onverminderd bijzondere bepalingen, wordt een administratief beroep geacht te zijn ingewilligd indien aan de eiser geen kennis is gegeven van de uitspraak over zijn beroep binnen twaalf maanden nadat het beroep is ingesteld. »

Zie:

Gedr. St. van de Senaat:

1-967 - 1997/1998:

Nr. 1: Ontwerp overgezonden door de Kamer van volksvertegenwoordigers.

Nrs. 2 tot 4: Amendementen.

(1) Ter vervanging van het eerder rondgedeelde stuk 1-967/5.

SÉNAT DE BELGIQUE**SESSION DE 1997-1998**

30 JUIN 1998

**Projet de loi relative à l'organisation
judiciaire en matière fiscale**

AMENDEMENTS (1)

Nº 9 DE M. D'HOOGHE

Art. 8

Modifier cet article comme suit :

- A) Au troisième alinéa de l'article 1385*decies* (nouveau) proposé du Code judiciaire, supprimer la deuxième phrase;
- B) Supprimer le dernier alinéa de l'article 1385*decies* (nouveau) proposé du Code judiciaire;
- C) Remplacer le deuxième alinéa de l'article 1385*undecies* (nouveau) proposé du Code judiciaire, par le texte suivant :

« Pour l'application de ce qui précède et sans préjudice de dispositions particulières, le recours administratif est censé être accueilli s'il n'est pas notifié au demandeur une décision sur le recours dans un délai de 12 mois après que le recours a été introduit. »

Voir:

Documents du Sénat:

1-967 - 1997/1998:

Nº 1: Projet transmis par la Chambre des représentants.

Nºs 2 à 4: Amendements.

(1) En remplacement du doc. 1-967/5 distribué précédemment.

Verantwoording

Het is essentieel voor de rechtszekerheid dat duidelijkheid bestaat over de wijze waarop de administratieve procedure wordt afgehandeld. Volgens de voorgestelde wijzigingen zal dat betekenen dat een belastingplichtige over wiens dossier, twaalf maanden na het indienen van zijn bezwaar en behoudens bijzondere bepalingen, geen beslissing is getroffen, zijn beroep ingewilligd ziet.

Jacques D'HOOGHE.

Nr. 10 VAN DE HEER DELCROIX

Art. 4

In dit artikel, het voorgestelde artikel 569, eerste lid, 32°, van het Gerechtelijk Wetboek, vervangen als volgt:

« 32° van geschillen betreffende de toepassing van een belastingwet of de opportunité van een fiscale administratieve sanctie. »

Verantwoording

Zie algemene verantwoording bij amendement nr. 38 (Stuk Senaat, nr. 1-966/5).

Nr. 11 VAN DE HEER DELCROIX

Art. 8

Aan de bij dit artikel voorgestelde artikelen 1385decies en 1385undecies, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

A) In artikel 1385decies het derde en het vierde lid doen vervallen;

B) Het voorgestelde artikel 1385undecies doen vervallen.

Verantwoording

Uit de getuigenissen van deskundigen en practici kan besloten worden dat het belangrijkste en in beroepsmilieus meest bekritiseerde euvel in de ontwerpen de lange weg naar de rechter is. Na vestiging van een uitvoerbare titel, de aanslag, beschikt de Administratie volgens de huidige ontwerpen nog over minstens twee jaar om te bekijken of deze belastingen wel correct ingekohierd zijn. Ondertussen dient de belastingplichtige wel alle nadelige gevolgen van de misschien ontstane aanslag te ondergaan (bijvoorbeeld loop der nalatigheidsinteressen; uitdrukking op balans, met vaak opzegging van kredieten en faillissement tot gevolg), zonder enige vorm van verweer voor een objectieve en onpartijdige rechter. Zulks is onbegrijpelijk en ongekend in andere rechtsstelsels. Zulks is bovendien niet te rijmen met de vereisten van behoorlijke rechtsbedeling, waartoe België zich verbonden heeft in internationale verdragen.

Justification

Il est essentiel pour la sécurité juridique que l'on sache clairement à quoi s'en tenir sur le déroulement de la procédure administrative. À cet égard, les modifications proposées impliquent que le contribuable dont le dossier n'aura fait l'objet d'aucune décision douze mois après l'introduction de sa réclamation verra son recours accueilli, sauf dispositions particulières.

Nº 10 DE M. DELCROIX

Art. 4

À cet article, remplacer l'article 569, premier alinéa, 32°, proposé du Code judiciaire, par la disposition suivante :

« 32° des contestations relatives à l'application d'une loi fiscale ou à l'opportunité d'une sanction administrative fiscale. »

Justification

Voir la justification de l'amendement n° 38 (doc. Sénat, n° 1-966/5).

Nº 11 DE M. DELCROIX

Art. 8

À cet article, apporter les modifications suivantes aux articles 1385decies et 1385undecies proposés :

A) À l'article 1385decies, supprimer les troisième et quatrième alinéas;

B) Supprimer l'article 1385undecies proposé.

Justification

On peut conclure des témoignages des experts et des praticiens que l'inconvénient majeur des projets, celui qui est le plus critiqué dans les milieux professionnels, réside dans la longueur du chemin qui conduit au juge. Après l'établissement du titre exécutoire en question, l'avis d'imposition en l'espèce, l'administration dispose encore, selon les projets actuels, d'au moins deux ans pour vérifier si ces impôts ont bien été correctement enrôlés. Pendant tout ce temps, le contribuable a à subir les effets négatifs d'une imposition peut-être injuste (par exemple, parce que les intérêts de retard continuent à courir; parce qu'il y a inscription au bilan avec, souvent, pour conséquence, le retrait des crédits et la faille), sans disposer d'aucune forme de recours devant un juge objectif et impartial. Une telle situation serait incompréhensible et l'on n'en connaît aucun équivalent dans d'autres régimes de droit. De plus, elle contrecarrerait les exigences d'une bonne administration de la justice, que la Belgique s'est engagée à assurer dans le cadre de conventions internationales.

Het doel een buffer te vormen — om een toevloed van eenvoudige geschillen naar de rechbanken te vermijden — kan meer efficiënt opgelost worden door een beter uitgewerkte en kortere procedure vóór vestiging van de aanslag, waarbij de taxatie-ambtenaar zelf, in samenspraak met zijn hiërarchische overste, de mogelijkheid krijgt om een weloverwogen aanslag te vestigen. Eens de Administratie haar standpunt bepaald heeft door vestiging van een uitvoerbare titel, dient de belastingplichtige zich daartegen te kunnen verzetten voor een onafhankelijke en objectieve rechter. Zulks was trouwens in een eerder ontwerp min of meer voorzien.

De procedure zou er dan als volgt kunnen uitzien: de Administratie zendt een wijzigingsbericht waarin zij de voorgenomen wijzigingen motiveert. Na een gemotiveerd antwoord van de belastingplichtige herbekijkt de taxatie-ambtenaar zijn standpunt. Ofwel zal hij van zijn oorspronkelijke intenties afzien, ofwel komen taxatie-ambtenaar en belastingplichtige tot een vergelijk, ofwel blijven taxatie-ambtenaar en belastingplichtige met een blijvend geschil zitten. In de eerste twee gevallen is de oplossing duidelijk. De blijvende geschillen moeten — zoals nu reeds in theorie bestaat via de functie van de Inspecteurs A — aan de hiërarchische overste voorgelegd worden. Dit gebeurt op initiatief van de taxatie-ambtenaar bij de directeur en de inspecties geschillen. De belastingplichtige wordt op de hoogte gebracht. De belastingplichtige kan zijn zaak verder schriftelijk en/of mondeling onderbouwen en kan inzage krijgen van het dossier. Ook een aantal andere kenmerken van de huidige bezwaarprocedure worden verwerkt in deze procedure van hiërarchische controle. De directeur of zijn gedelegeerde neemt een gemotiveerde beslissing die als toelating tot inkohiering geldt. Om te vermijden dat de aanslagtermijnen zouden verstrijken, wordt voorzien in een verlenging van de aanslagtermijnen met zes maanden. Hierdoor zal er ook een incentive zijn voor de directeur om zijn beslissingen met de nodige spoed te nemen en zal hij ook kunnen beoordelen welke dossiers de meest dringende aandacht vereisen.

Toch wordt de termijn kort gehouden teneinde de procedure niet onnodig te verzwaren. De eigenlijke opdracht van de directeur zal niet bestaan in het beslissen over de moeilijke, principiële betwistingen — zoals dit thans voor een groot deel wel het geval is —, doch wel in het uitzuiveren van de eenvoudige, cijfermatige betwistingen. Voor deze laatste categorie moet inderdaad vermeden worden dat de rechbanken nodoeloos geadviseerd zouden worden. Voor de eerste categorie is een administratieve herbeoordeling niet opportuun. Hierover moet onmiddellijk een rechtelijke instantie haar oordeel kunnen vellen. De Administratie zal in de loop van deze procedure haar standpunt kunnen verdedigen, aanvullen en uitwerken.

Na de beslissing zal een inkohiering plaatsvinden. Alleen in gevallen waarin de rechten van de Schatkist in gevaar verkeren kan tot vestiging van de aanslag overgegaan worden zonder een beslissing van de directeur.

Vanaf de vestiging van de aanslag heeft de belastingplichtige onmiddellijk toegang tot de rechter.

Na vestiging van de aanslag komt de directeur nog slechts in twee gevallen tussen: ofwel voor de beoordeling van een verzoek tot kwijtschelding of vermindering van de onroerende voorhef-fing (*cf. artikel 257 WIB 1992*) ofwel voor de beoordeling van een-verzoek tot ontheffing van ambtswege.

Deze procedure heeft als bijkomend belangrijk voordeel dat het weloverwogen karakter van de gevestigde aanslag meer vertrouwen zal inboezem bij de belastingplichtigen die minder geneigd zullen zijn hun toevlucht te nemen tot de rechbanken. Een ander niet te verwaelzen aspect aan zulke procedure is dat een belangrijk deel van het regiment ambtenaren die thans «vastzitten» op bezwaardiensten nu kunnen gedetacheerd worden naar de taxatiедiensten. Hierdoor kan met dezelfde middelen een betere vestiging en inning van de belastingen gerealiseerd worden. De controles zullen grondiger zijn en de taxaties rechtvaardiger.

On peut atteindre l'objectif qui consiste à étaler les choses dans le temps pour prévenir un afflux de litiges simples devant les tribunaux, en recourant à une procédure mieux adaptée et écourtée, préalablement à l'établissement de la cotisation, et en donnant la possibilité au fonctionnaire taxateur de fixer lui-même le montant de l'impôt après mûre réflexion et en concertation avec son chef hiérarchique. Une fois que l'Administration a pris position en établissant un titre exécutoire, le contribuable doit pouvoir faire opposition à celui-ci devant un juge indépendant et objectif. Cette possibilité était d'ailleurs plus ou moins prévue dans un projet antérieur.

La procédure pourrait alors être la suivante: l'Administration envoie un avis rectificatif dans lequel elle justifie les modifications envisagées. Après réponse motivée du contribuable, le fonctionnaire taxateur réexamine son point de vue. Ou il renonce à ses intentions initiales, ou il réalise un compromis avec le contribuable, ou le litige qui l'oppose au contribuable subsiste. Dans les deux premiers cas, la solution est claire, et, en cas de litige persistant il y a lieu de le soumettre au supérieur hiérarchique, comme on le fait déjà actuellement en théorie, par le biais des fonctions d'inspecteurs A. Cela se fait à l'initiative du fonctionnaire taxateur qui s'adresse au directeur et aux inspections du contentieux. Le contribuable en est avisé. Il peut continuer à étayer sa cause par écrit et/ou oralement et consulter le dossier. D'autres caractéristiques de la procédure de réclamation actuelle sont également reprises dans cette procédure de contrôle hiérarchique. Le directeur ou son délégué prend une décision motivée qui vaut autorisation d'enrôlement. Pour éviter la prescription des délais d'imposition, l'on a prévu une prorogation de six mois des délais d'imposition. De la sorte, l'on incite également le directeur à prendre ses décisions avec la diligence voulue et on lui donne la possibilité d'apprécier quels sont les dossiers requérant l'attention la plus urgente.

Le délai reste toutefois assez court pour que la procédure ne soit pas alourdie inutilement. La mission réelle du directeur sera, non pas de trancher les contestations de principe qui soulèvent des difficultés, comme c'est largement le cas actuellement, mais de vider les contestations simples, portant sur les chiffres. Il faut en effet éviter que les tribunaux ne soient saisis inutilement de cette dernière catégorie de contestations et, pour ce qui est de la première catégorie, une réappréciation administrative est inopportun. Une instance juridictionnelle doit pouvoir se prononcer immédiatement à ce sujet. L'administration pourra, au cours de cette procédure, défendre, compléter et développer son point de vue.

La décision sera suivie d'un enrôlement. La cotisation ne pourra être établie sans décision du directeur que dans les cas où les droits du Trésor seront menacés.

Une fois que la cotisation aura été établie, le contribuable aura immédiatement accès au juge.

Après l'établissement de la cotisation, le directeur n'interviendra plus que dans deux cas: soit pour connaître d'une demande de remise ou de réduction du précompte immobilier (*cf. l'article 257 CIR 1992*), soit pour se prononcer sur une demande d'exemption d'office.

Cette procédure présentera un avantage supplémentaire important: comme la cotisation aura été établie après mûre réflexion, elle inspirera davantage confiance aux contribuables, qui seront dès lors moins enclins à recourir aux tribunaux. Un autre aspect non négligeable de la procédure proposée réside dans le fait qu'une grande partie du contingent de fonctionnaires qui sont «bloqués» actuellement au sein des services s'occupant d'affaires en litige pourront être détachés dans les services de taxation, si bien que l'on pourra, avec des moyens inchangés, assurer un meilleur établissement et une meilleure perception des impôts. Les contrôles seront plus approfondis et les taxations plus justes.

De wijzigingen aangebracht aan artikel 33 van het ontwerp nr. 1341 strekken er enerzijds toe het verbod op compensatie, dat wegvalt door het wegvallen van de bezwaarprocedure, te consolideren en anderzijds de verplichting tot neerlegging van het administratief dossier ter griffie, die wellicht niet-intentioneel wordt afgeschaft in de huidige ontwerpen, te behouden. Zulke ernstige beperking van de rechten van verdediging kan niet verrechtfraardigd worden.

De aard van de relatie overheid-rechtsonderhorige en de fundamentele beginselen opgelegd aan iedere overheid dienen er toe te leiden dat deze verplichting wel behouden blijft.

Het verval van het geplande artikel 1385*undecies* van het Gerechtelijk Wetboek, dat net zoals het derde en het vierde lid van het geplande artikel 1385*decies* van het Gerechtelijk Wetboek zinloos wordt door de afschaffing van de bezwaarprocedure, heeft als bijkomend gevolg dat de regeling inzake de «nieuwe grieven» — of liever de beperking voor de belastingplichtige om zijn grieven aan een onpartijdig rechter voor te leggen — vervalt. Het gerechtelijk wetboek voorziet inderdaad reeds in een afdoende beperking van de uitbreiding van vorderingen.

Eens een titel gevestigd is moet de belastingplichtige toegang hebben tot een rechtbank waarbij zijn rechten van verdediging gewaarborgd zijn en waarbij hij niet beperkt is in zijn argumentatie. Slechts zulke procedure zal het vertrouwen van de belastingplichtigen kunnen genieten. Slechts zulke procedure voldoet aan de moderne vereisten van eerlijke procesvoering en zorgt voor een evenwicht tussen de belangen van de gemeenschap en de rechten van het individu.

Het doel van een procedure moet er in bestaan het materieel recht in al zijn aspecten en ten volle uitwerking te laten vinden. Het doel van de fiscaliteit bestaat erin belastingen te heffen naar draagkracht en op basis van de werkelijke toestand van de belastingplichtingen. Het beperken van de belastingplichtige in het laten gelden van zijn rechten, en met name het recht niet meer belasting te betalen dan verschuldigd, is onaanvaardbaar in een rechtsstaat. De Staat heeft er geen baat bij om haar onderdanen te verschalken door hen te beperken in het aanbrengen van argumenten die de onjuistheid van de aanslag kunnen aantonen. De rechtstreekse meeropbrengsten zullen nooit kunnen opwegen tegen de onrechtvaardigheid en tegen het onbegrip, het wantrouwen en de onvrede van de rechtsonderhorigen. Niet de werkelijkheid zal het bedrag aan de te betalen belastingen bepalen, doch wel de waakzaamheid van de belastingplichtige (en dus in zekere zin de kwaliteit en dus de prijs van zijn raadgevers).

De regeling der nieuwe grieven breekt de gelijkheid van de procespartijen (*cf.* reeds de Raad van State in haar advies blz. 46), daar de argumenten ter staving van de bestreden aanslag wel van ambtswege onderzocht kunnen worden en de argumenten contra niet. Het openbare orde-karakter van de fiscale wetgeving komt dan wel in een heel vreemd daglicht te staan: de fiscale wet is wel van openbare orde wanneer zij tegen de belastingplichtige ingeroepen wordt, maar is dit niet meer wanneer de belastingplichtige zich wenst te verweren. De Raad van State merkt terecht op dat de rechter ernstig beperkt wordt in zijn taak en «dat een soms belangrijk, soms zelf beslissend gedeelte van een fiscaal geschil aan de rechterlijke macht onttrokken wordt» (blz. 41), en nog: «Nu de rechtbank niet ambsthalse de middelen mag voordragen die de eiser niet heeft of had kunnen aanvoeren, wordt haar ten slotte verhinderd onwettige aanslagen te vernietigen, ook al staat vast dat ze wederrechtelijk zijn, strijdig met wetten van openbare orde» (blz. 42).

Op dit vlak betekent de nieuwe procedure een ernstige achteruitgang ten opzichte van de huidige situatie. Thans kunnen alle grieven zonder beperking aan de rechter in eerste aanleg (de gewestelijke directeur) voorgelegd worden, die bovendien van ambtswege de grieven of middelen kan onderzoeken waar de belastingplichtige niet aan gedacht heeft. De nieuwe procedure zou de toegang tot de rechter zelf beperken. «... zou het overigens

Les modifications apportées à l'article 33 du projet n° 1341 visent, d'une part, à consolider l'interdiction de la compensation, qui tombe du fait de la suppression de la procédure de réclamation et, d'autre part, à maintenir l'obligation de déposer le dossier administratif au greffe, qui a été supprimée, sans doute involontairement, dans le cadre des projets actuels. Une limitation aussi forte des droits de la défense est injustifiable.

La nature de la relation pouvoirs publics-justiciables et les principes fondamentaux qui s'imposent à toute autorité commandent le maintien de cette obligation.

La suppression de l'article 1385*undecies* prévu du Code judiciaire, qui devient sans objet, tout comme les troisième et quatrième alinéas de l'article 1385*decies* prévu du Code judiciaire, de par la suppression de la procédure de réclamation, a une conséquence supplémentaire, celle de faire disparaître la règle concernant les «nouveaux griefs» et, plus précisément, la restriction à laquelle est soumis le contribuable pour ce qui est de la présentation de ses griefs à un juge impartial. En effet, le Code judiciaire met déjà un frein suffisant à la multiplication des demandes.

Une fois qu'un titre a été établi, le contribuable en question doit avoir accès à un tribunal devant lequel les droits de la défense sont garantis et où il ne serait pas limité dans son argumentation. Seule une telle procédure peut bénéficier de la confiance du contribuable et répondre aux exigences modernes du procès équitable et assurera un équilibre entre les intérêts de la collectivité et les droits de l'individu.

Le but d'une procédure doit être d'assurer la pleine application du droit matériel, et ce, dans tous ses aspects. Le but du régime fiscal est d'assurer une perception des impôts en fonction de la capacité contributive et de la situation réelle des contribuables. Empêcher les contribuables de faire valoir pleinement leurs droits, notamment celui de ne pas payer davantage que l'impôt dû, est inacceptable dans un État de droit. L'État n'a aucun intérêt à duper ses ressortissants en limitant leur possibilité de développer des arguments susceptibles de démontrer l'inexactitude de la taxation. Les recettes supplémentaires directes ne permettront jamais de compenser l'injustice, l'incompréhension, la méfiance et le mécontentement des justiciables. Ce n'est pas en fonction de la réalité que l'on déterminera le montant des impôts à payer, mais en fonction de la vigilance du contribuable (et, donc, dans une certaine mesure, de la qualité et, partant, de la rénumération qu'il versera à ses conseils).

La réglementation concernant les nouveaux griefs rompt l'égalité des parties en cause (*cf.* déjà le Conseil d'État dans son avis, p. 46), puisque les arguments en faveur de l'imposition attaquée peuvent être examinés d'office et les arguments contre non. Le caractère d'ordre public de la législation fiscale se trouve alors éclairé d'un jour très curieux: la loi fiscale est effectivement d'ordre public quand elle est invoquée contre le contribuable, mais elle cesse de l'être lorsque le contribuable souhaite se défendre. Le Conseil d'État fait observer à juste titre, d'une part, que le juge est sérieusement limité dans l'exercice de sa mission et qu'un volet parfois important, voire décisif, d'un litige fiscal est soustrait au pouvoir judiciaire (p. 65), et, d'autre part, que: «le tribunal ne pouvant pas soulever d'office les griefs que le demandeur n'a pas ou n'aurait pas pu soulever lui-même, est finalement mis hors d'état d'annuler des cotisations illégales quand bien même leur illégalité, leur contrariété à des lois d'ordre public, est certaine» (p. 65).

À cet égard, la nouvelle procédure représente une sérieuse régression par rapport à la situation actuelle. Aujourd'hui, tous les griefs peuvent être soumis sans limitation au juge du premier degré (le directeur régional), qui peut en outre examiner d'office les griefs ou les moyens auxquels le contribuable n'a pas pensé. La nouvelle procédure limiterait l'accès au juge lui-même. «... Il ne serait pas peu paradoxal qu'une réforme entreprise pour résérer

niet weinig paradoxaal zijn dat een hervorming die ervoor moet zorgen dat alleen de gewone rechtbanken kennis nemen van alle gerechtelijke geschillen inzake directe en indirecte belastingen, tot gevolg zou hebben dat de belastingplichtige zijn fiscale geschil op geen enkel ogenblik van het proces, noch in eerste aanleg, nog in hoger beroep, in zijn geheel nog aanhangig kan maken bij een echte rechter die op het geschil alle wetsbepalingen van openbare orde die met de aanslag te maken hebben, kan toepassen» (Raad van State, blz. 46-47). De Raad van State verwijst tevens naar haar advies van 28 september 1967 over een toenmalig ontwerp van wet inzake fiscale geschillenprocedure en waarbij zij gesteld had dat «er voor gewaakt dient te worden dat het de partijen al de waarborgen biedt inzake de verdediging van hun rechten». «... partijen (moeten) namelijk het geschil in zijn geheel aan zijn rechtsmacht kunnen onderwerpen zonder in hun vordering beperkt te zijn door de administratieve fase die is voorafgegaan».

Nr. 12 VAN DE HEER DELCROIX

(Subsidiair amendement in eerste orde op amendement nr. 11)

Art. 8

Dit artikel vervangen als volgt:

«Art. 8. — In boek IV van het vierde deel van hetzelfde Wetboek wordt een hoofdstuk XXIV houdende de artikelen 1385decies tot 1385undecies toegevoegd, luidend als volgt:

«Hoofdstuk XXIV. — Geschillen betreffende de toepassing van een belastingwet.

Artikel 1385decies. — De vordering bedoeld in artikel 569, eerste lid, 32°, wordt ingesteld bij verzoekschrift op tegenspraak.

Bij elk exemplaar van het verzoekschrift moet een afschrift van de bestreden beslissing worden gevoegd of, bij ontstentenis, een afschrift van het bezwaarschrift.

Titel Vbis van boek II van het vierde deel is van toepassing met uitzondering, wanneer het verzoekschrift werd ingediend tegen de administratie, van de artikelen 1034ter, 3°, en 1034quater.

Artikel 1385undecies. — § 1. Wanneer een administratieve verhaalprocedure wordt georganiseerd door of krachtens de wet, kan de eis slechts geldig bij de rechtbank van eerste aanleg worden ingediend voor zover de eerstgenoemde procedure was ingesteld en voleindigd.

§ 2. In afwijking van § 1 mag de eis die aan de rechter werd onderworpen worden gewijzigd of uitgebreid tot elke latere nieuwe aanslag die gebaseerd is op dezelfde bewijsde elementen als die welke het voorwerp zijn geweest van de oorspronkelijke eis.

aux tribunaux ordinaires la connaissance de l'ensemble du contentieux judiciaire en matière d'impôts directs comme indirects, ait pour résultat qu'à aucun moment du procès, ni en première instance ni en appel, le contribuable ne puisse encore soumettre le litige final dans son ensemble à un véritable juge, capable d'y appliquer toutes les dispositions légales d'ordre public que l'imposition engage» (Conseil d'État, p. 67). Le Conseil d'État renvoie également à son avis du 28 septembre 1967 sur un projet de loi de l'époque modifiant la procédure relative aux litiges en matière d'impôts directs, dans lequel il déclarait qu'«il importe de veiller à ce qu'il offre aux parties toutes garanties de défense de leurs droits» ... «... Il faut notamment que les parties puissent défréter à sa juridiction l'ensemble du litige, sans être limitées dans leur action par la phase administrative qui l'a précédée».

Nº 12 DE M. DELCROIX

(Premier amendement subsidiaire à l'amendement n° 11)

Art. 8

Remplacer le texte de cet article par le texte suivant:

«Art. 8. — Au livre IV de la quatrième partie du même Code est ajouté un chapitre XXIV contenant les articles 1385decies à 1385undecies, et rédigé comme suit:

«Chapitre XXIV. — Des litiges concernant l'application d'une loi d'impôt.

Article 1385decies. — Dans les matières visées à l'article 569, alinéa 1er, 32°, la demande est introduite par requête contradictoire.

Une copie de la décision attaquée ou, à défaut, une copie de la réclamation doit être jointe à chaque exemplaire de la requête.

Le titre Vbis du livre II de la quatrième partie est applicable, à l'exception, lorsque la demande est introduite contre l'administration, des articles 1034ter, 3°, et 1034quater.

Article 1385undecies. — § 1er. Lorsqu'une procédure administrative de recours est organisée par ou en vertu de la loi, la demande ne peut être valablement introduite devant le tribunal de première instance que pour autant que cette procédure a été intentée et suivie jusqu'à son terme.

§ 2. Par dérogation au § 1er, la demande dont le juge est saisi peut être modifiée ou étendue à toute imposition nouvelle ultérieure basée sur les mêmes éléments contestés que ceux qui ont fait l'objet de la demande initiale.

Deze wijziging of uitbreidung van de eis gebeurt via nieuwe conclusies die bij de griffies worden ingediend en aan de andere partijen worden meegedeeld, zoals bepaald in de artikelen 742 tot 746. »

Verantwoording

Artikel 1385decies

Het amendement tracht de administratie en de belastingplichtige op één lijn te plaatsen, aangezien elk van beide partijen de eis kan indienen bij de rechtbank van eerste aanleg:

- de belastingplichtige om de beslissing van de administratie te betwisten;
- de administratie wanneer zij niet binnen de voorgeschreven termijn over het verzoekschrift van de belastingplichtige heeft uitgesproken.

Er valt niet in te zien hoe voor beide partijen een verschillende procedurele regeling moet worden uitgewerkt.

Artikel 1385undecies

Volgens het huidige ontwerp is de rechtsvordering slechts ontvankelijk wanneer de belastingplichtige vooraf een bezwaarschrift heeft ingediend en wanneer de administratieve procedure tot aan het einde wordt volg'd.

Het Wetboek van de inkomstenbelastingen voorziet wel in dit administratief beroep, maar inzake BTW wordt geen enkele voorafgaande administratieve procedure georganiseerd.

Derhalve moet het verplicht voorafgaand beroep op de administratieve procedure duidelijkheidshalve worden beperkt tot de belastingen waarvoor zij voorgeschreven is. Dat is de bedoeling van § 1 van het nieuwe artikel 1385undecies.

Het is ook nuttig de nieuwe aanslagen te regelen die, na een rechtsvordering, gebaseerd zijn op dezelfde betwiste elementen als die welke het voorwerp waren van de ingediende eis.

Worden bedoeld, alle geschillen over dezelfde betwiste elementen, maar voor latere aanslagjaren. Het lijkt normaal de oorspronkelijke eis die bij de hoven en rechtbanken werd ingediend te kunnen wijzigen of uitbreiden tot alle gelijkaardige eisen die gebaseerd zijn op dezelfde betwiste elementen die het voorwerp van nieuwe aanslagen zijn, zonder eerst de administratieve bezwaarprocedure te moeten volgen.

Dat is de bedoeling van § 2 van het voorgestelde nieuwe artikel 1385undecies, dat voor deze aanslagen afwijkt van § 1.

In de huidige ontwerpen was voorgesteld om als ingewilligd te beschouwen, een bezwaarschrift waarover geen beslissing is genomen binnen de termijn van 18 maanden; het tweede lid van artikel 1385undecies, dat een omgekeerde fictie invoerde, is niet meer gerechtvaardigd (*cf. amendement nr. 3*) en wordt dus niet opgenomen in het huidige amendement.

Het derde lid van het in het ontwerp voorgestelde artikel 1385undecies beperkt het recht van de belastingplichtige om middelen aan te voeren die niet waren ingediend tijdens de administratieve bezwaarprocedure; zo'n beperking is, ondanks de afzwakking ervan in de commissie van de Kamer van volksvertegenwoordigers, onaanvaardbaar en dit lid wordt daarom in het huidig amendement weggelaten.

Cette modification ou extension de la demande est formée par voie de conclusions nouvelles déposées aux greffes et communiquées aux autres parties, ainsi qu'il est disposé aux articles 742 à 746. »

Justification

Article 1385decies

L'amendement tend à mettre sur un même pied l'administration et le contribuable, chacune des parties pouvant être à l'origine de l'introduction de la demande devant le tribunal de première instance :

- le contribuable pour contester la décision de l'administration;
- l'administration, lorsqu'elle s'est abstenu de statuer dans le délai imparti sur la réclamation du contribuable.

On ne voit pas comment on devrait élaborer une procédure distincte pour chacune des deux parties.

Article 1385undecies

En vertu du projet, l'action en justice n'est recevable que pour autant que le contribuable ait préalablement introduit une réclamation et que la procédure administrative ait été suivie jusqu'à son terme.

Or, si ce recours administratif est bien prévu par le Code des impôts sur les revenus, il n'en est rien en matière de TVA où aucune procédure administrative préalable n'est organisée.

Il convient dès lors de limiter le recours préalable obligatoire à la procédure administrative aux seuls impôts pour lesquels elle est prévue. Tel est l'objet du § 1er du nouvel article 1385undecies.

Il est également utile de régler le sort des impositions nouvelles qui, après introduction d'une action en justice, sont basées sur les mêmes éléments contestés que celles qui ont fait l'objet de la demande introduite.

Sont visés tous les litiges qui portent sur les mêmes éléments contestés, mais pour des exercices d'imposition ultérieurs. Il paraît naturel de pouvoir modifier ou élargir la demande initiale soumise aux cours et tribunaux à l'ensemble des demandes similaires basées sur les mêmes éléments contestés qui font l'objet d'impositions nouvelles, sans qu'il soit nécessaire de suivre la procédure administrative en réclamation.

Tel est l'objet du § 2 du nouvel article 1385undecies proposé, qui déroge au § 1er pour ces impositions.

Dans les projets actuels, il est proposé de considérer comme accueillie la réclamation sur laquelle il n'est pas statué dans un délai de 18 mois; l'alinéa 2 de l'article 1385undecies du projet, qui introduisait une fiction opposée, ne se justifie plus (*cf. amendement n° 3*) et n'est dès lors pas repris dans le présent amendement.

Quant à l'alinéa 3 de l'article 1385undecies du projet, il limite le droit du contribuable d'introduire des griefs non invoqués lors de la procédure administrative en réclamation; une telle limitation, malgré son atténuation en commission de la Chambre des représentants, est inacceptable et ledit alinéa est en conséquence omis dans le présent amendement.

Zodra de volledige procedure in fiscale zaken is onderworpen aan de rechtbanken van de rechterlijke orde spreekt het vanzelf dat het de regels van het Gerechtelijk Wetboek zijn die gelden voor de manier waarop de debatten worden gevoerd (afdelingen 2 en 3 van titel II van hoofdstuk II van het Gerechtelijk Wetboek).

Leo DELCROIX.

Nr. 13 VAN DE HEREN DELCROIX EN WEYTS

(Subsidiair amendement in tweede orde op amendement nr. 11)

Art. 8

Aan de bij dit artikel voorgestelde artikelen 1385decies en 1385undecies, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

A) In het laatste lid van artikel 1385decies van het Gerechtelijk Wetboek, het woord «vernietigd» vervangen door het woord «ontheven»;

B) In het voorgestelde artikel 1385undecies van het Gerechtelijk Wetboek, het derde lid doen vervallen.

Verantwoording

A) De vernietiging van een belasting wegens schending van een andere regel dan de verjaring, staat de administratie toe te herbelasten. Dat is echter in dit geval niet de bedoeling en het is derhalve verkeerslijker de term «ontheven» te gebruiken, waardoor iedere dubbelzinnigheid vermeden wordt.

B) Het derde lid van het nieuwe artikel 1385undecies van het Gerechtelijk Wetboek beperkt het recht van de belastingplichtige om middelen aan te voeren die niet werden ingediend tijdens de administratieve bezwaarprocedure, tenzij het om een overtreding van de wet gaat.

Hoewel deze bepaling werd afgezwakt in de bevoegde Kamercommissie, betekent zij een onaanvaardbare ongelijkheid wanneer de administratie geen enkele beperking opgelegd krijgt en haar bewiste aanslag zelfs mag vervangen door een subsidiaire aanslag of zelfs een nieuwe aanslag achteraf.

Leo DELCROIX.
Johan WEYTS.

Dès le moment où l'ensemble de la procédure en matière fiscale est soumis aux tribunaux de l'ordre judiciaire, il va de soi que ce sont les règles du Code judiciaire qui doivent s'appliquer dans la manière de mener les débats (sections 2 et 3 du titre II du chapitre II du Code judiciaire).

Nº 13 DE MM. DELCROIX ET WEYTS

(Deuxième amendement subsidiaire à l'amendement n° 11)

Art. 8

Modifier les articles 1385decies et 1385undecies proposés, de la manière suivante :

A) Au dernier alinéa de l'article 1385decies du Code judiciaire, remplacer les mots «sont annulés» par les mots «est dégrevée»;

B) À l'article 1385undecies du Code judiciaire, supprimer l'alinéa 3.

Justification

A) L'annulation d'une imposition pour violation d'une règle autre que la prescription permet à l'administration de réimposer. Telle n'est toutefois pas l'intention en l'occurrence et il est dès lors préférable d'utiliser le terme «dégrevée», qui évite toute ambiguïté.

B) L'alinéa 3 de l'article 1385undecies nouveau du Code judiciaire limite le droit du contribuable, hors la contravention à la loi, d'introduire des griefs non invoqués lors de la procédure administrative en réclamation.

Malgré qu'elle a été atténuée en commission à la Chambre des représentants, cette disposition traduit une inéquité inacceptable dès lors que l'administration ne subit quant à elle aucune restriction et peut même remplacer son imposition en litige par une cotisation subsidiaire, voire une réimposition ultérieure.